

Інна КІВЕНКО,

orcid.org/0000-0003-2044-5456

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри філології

Одеського національного морського університету

(Одеса, Україна) *innakivenko@gmail.com*

ПРОСОДИЧНИЙ ІМІДЖ МОВЛЕННЄВОГО АКТУ ПОДЯКИ РІЗНОГО СТУПЕНЯ ЩИРОСТІ

Представлене дослідження є спробою визначити й описати просодичний імідж мовленнєвого акту подяки різного ступеня щирості. Зазвичай інтонація подяки вивчається фрагментарно, про що свідчить робота К. Аймер. Спочатку, подяку визначено як синкретичний мовленнєвий акт, тобто такий, що реалізує кілька іллокутивних цілей водночас. Іллокутивна спрямованість кожного конкретного мовленнєвого акту подяки варіює від бажання мовця дотриматися соціального ритуалу до прагнення експлікувати своє психологічне ставлення до поведінки чи до дії іншого комуніканта. Далі мовленнєвий акт подяки диференційовано на основі критерію щирості. Встановлено, що ступінь щирості дозволяє інтерпретувати подяку як фатичну, щиру чи фальшиву. Остання, у свою чергу, поділяється на нещирю й іронічну / саркастичну подяку. Висловлювання, що виражають фатичну, щиру і фальшиву подяку, експлікуються в кінематографічному дискурсі різними інтонаційними засобами. Після цього описано методику проведення інструментального аналізу для встановлення просодичного іміджу кожного виду мовленнєвого акту подяки, виділеного на основі критерію щирості. Проаналізовано такі параметри, як частота основного тону, інтенсивність і тривалість у висловлюваннях, що виражають подяку різного ступеня щирості. У результаті проведеного інструментального аналізу встановлено, що репліки щирої подяки вирізняє вузький тональний діапазон. Фатичну подяку вирізняють найнижчі показники за всіма дослідженими просодичними параметрами, що зумовлено прагматичною нейтральністю цих фраз. Для іронічної подяки характерний найвищий тональний рівень, найширший тональний діапазон і уповільнення темпу, що вказує на наявність імпліцитного змісту в їхній семантичній структурі. Реплікам нещирої подяки властивий уповільнений темп вимовлення, зумовлений великою кількістю внутрішньосинтагмених пауз, що дають час адресантові завуалювати свою нещирість, приховати свої істинні наміри і досягти бажаного перлокутивного ефекту.

Ключові слова: інструментальний аналіз, інтенсивність, мовленнєвий акт, подяка, просодичний імідж, тривалість, ЧОТ.

Inna KIVENKO,

orcid.org/0000-0003-2044-5456

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at Philology Department

of Odessa National Maritime University

(Odessa, Ukraine) *innakivenko@gmail.com*

THE PROSODIC IMAGE OF GRATITUDE SPEECH ACT OF DIFFERENT SINCERITY DEGREE

The present research is an attempt to define and describe the prosodic image of gratitude speech act of different sincerity degree. As a rule, intonation of gratitude is studied fragmentarily which is justified by the work of K. Aijmer. Firstly, gratitude is defined as a syncretic speech act. In other words, it is a speech act that simultaneously realizes several illocutionary aims in speech. The illocutionary tendency of every specific gratitude speech act varies with the speaker's desire to follow the social ritual or the intention to express his own psychological state towards the behaviour or deeds of the other communicant. Then, differentiation of gratitude speech act according to the sincerity criterion is offered. It has been established that sincerity degree allows to interpret gratitude as phatic, sincere and false. The latter, in its turn, falls into insincere and ironic / sarcastic gratitude. The utterances that contain phatic, sincere and false gratitude are performed with different intonation means in film discourse. After that, the method of conducting the instrumental analysis for establishing the prosodic image of every kind of gratitude speech act singled out on the basis of sincerity degree is described. Such parameters as voice pitch frequency, intensity and duration of utterances containing gratitude of different degree of sincerity have been analysed. The carried out analysis has been helpful to define that the utterances which include sincere gratitude are characterized by narrow range of voice. The indices of all the investigated prosodic parameters are the lowest in phrases that contain phatic gratitude. This is due to the pragmatic neutrality of such phrases. The highest pitch level, the widest range of voice and slow tempo are typical of ironic gratitude. These features indicate some implicit meaning in the semantic structure of ironic gratitude. The utterances with insincere gratitude are pronounced quite slowly which is explained by a number of pauses between sense-groups. The pauses are meaningful as they give the speaker time to "veil" his insincerity, conceal his true intentions and achieve the desired perlocutionary effect.

Key words: duration, gratitude, instrumental analysis, intensity, prosodic image, speech act, voice pitch frequency.

Постановка проблеми. У пропонованому дослідженні здійснено спробу вивчити й окреслити просодичні особливості мовленнєвого акту (далі – МА) подяки різного ступеня ширості в англомовному кінодискурсі. **Актуальність** роботи зумовлено відсутністю праць, присвячених вивченню інтонаційної організації висловлювань подяки різного ступеня ширості. Аналіз лінгвістичної літератури показує, що методико-теоретичну базу для дослідження МА подяки складають *теорія ввічливості* (Brown, Levinson, 1987; Goffman, 1967, 1972; Leech, 1983; Kasper, 1990; Lakoff, 1973), у межах якої подяка вивчається як мовленнєва тактика, що реалізує певні стратегії ввічливості, або як етикетне кліше й очікувана норма соціальної поведінки, *теорія мовленнєвих актів* (Austin, 1962; Searle, 1969), що дозволяє визначити іллокутивні цілі та виявити перлокутивний ефект подяки, та *конверсаційний аналіз* (Tsui, 1994; Sacks, Schegloff, 1973; Sacks, Schegloff, Jefferson, 1974), коли подяка розглядається як *комунікативний хід* із певними структурними ознаками в мовленнєвому обміні. У фокусі студіювання перебувають лексичні та граматичні засоби вираження подяки, а також контексти функціонування висловлювань *Thank you* та *Thanks* (Тягунова, 2002).

Аналіз досліджень. Однією з вагомих робіт, присвячених дослідженню інтонації подяки, вважаємо працю К. Аймер *Conversational Routines in English: Convention and Creativity*. Учена стверджує, що подяка є одним із найбільш стереотипних мовленнєвих актів, отже, інтонація цього МА також має бути стереотипною. На думку дослідниці, стереотипна інтонація актуалізується в ситуаціях, коли необхідно подякувати офіціантові, водію автобуса, телефоністу за надання послуг побутового характеру або під час відповіді на запитання про здоров'я, інші знаки уваги. Тоді спостерігається висхідна або спадна плюс висхідна інтонація подяки, яка має фатичний характер. У ситуації вираження справжньої щирої подяки прийнятною є спадна інтонація (Аймер, 1996).

Уважаємо, що інтонаційне оформлення висловлювань подяки не може обмежуватися лише двома термінальними тонами: інтонаційна організація подяки включає в себе цілий спектр засобів, які допомагають диференціювати фатичну, щиру і фальшиву (нещирі й іронічну) подяку.

Гіпотезою представленого дослідження є таке припущення: висловлювання, які виражають фатичну, щиру і фальшиву (нещирі й іронічну) подяку, експлікуються в кінематографічному дискурсі різними інтонаційними засобами.

Мета статті полягає у визначенні просодичних особливостей, що допомагають диференціювати МА подяки різного ступеня ширості. **Об'єктом** дослідження слугує МА подяки, **предметом** – просодичні характеристики МА подяки різного ступеня ширості.

З поставленої мети випливають такі **завдання**:

- визначити подяку як *синкретичний* мовленнєвий акт;
- диференціювати МА подяки на основі критерію ширості;
- описати методику проведення інструментального аналізу;
- проаналізувати усереднені показники частоти основного тону (далі – ЧОТ) МА подяки різного ступеня ширості;
- вивчити усереднені показники тривалості висловлювань подяки різного ступеня ширості;
- дослідити усереднені показники інтенсивності фраз подяки різного ступеня ширості;
- окреслити просодичні іміджі щирого, фатичного та фальшивого МА подяки.

Матеріалом дослідження обрано сучасні англомовні художні фільми, з яких відібрано висловлювання подяки різного ступеня ширості. Одиницею дослідження послугували фрагменти кінодискурсу, у яких актори висловлювали щиру, фатичну та фальшиву подяку.

Виклад основного матеріалу. Аналіз статусу МА подяки в таксономіях іллокутивних актів Дж. Остіна, Дж. Сьорля, Дж. Ліча й інших дозволяє стверджувати, що *бехабітивна, експресивна й етикетка* природа МА подяки проявляють себе різною мірою залежно від кожного конкретного комунікативного випадку вираження подяки. Тому МА подяки ми розуміємо як *синкретичний* мовленнєвий акт, тобто такий, що реалізує декілька іллокутивних цілей водночас. Іллокутивна спрямованість кожного конкретного МА подяки варіює від бажання мовця дотриматися соціального ритуалу до прагнення експлікувати своє психологічне ставлення до поведінки чи до дій іншого комуніканта. Фатичний чи емфатичний характер вираження подяки визначається ситуацією спілкування, відносинами між комунікантами, їхніми інтенціями (Ківенко, 2018: 64).

Головний чинник, що зумовлює тип мовленнєвого акту, до якого належить подяка в тій чи іншій ситуації, – це критерій ширості. Ступінь ширості подяки визначається екстралінгвальним контекстом, що дозволяє інтерпретувати її як *фатичну* (чи конвівіал, згідно із Дж. Лічем), *щирі* (експресив у термінології Дж. Сьорля або бехабітив у термінології Дж. Остіна) чи *фальшиву* (нещирі

й іронічну / саркастичну) подяку (Ківенко, 2018: 71).

Уважаємо, що кожному виду МА подяки, виділеному на основі критерію ширості, притаманний власний просодичний імідж. Для підтвердження цього ми звернулися до методу апаратного дослідження, що, згідно з російським ученим-лінгвістом О. Тимбай, дозволяє зібрати великий об'єм об'єктивної інформації і вивчити усне мовлення в динаміці (Тымбай, 2008).

Проведене інструментальне дослідження акторського мовлення складалося з осцилографічного й інтонографічного видів аналізу, що дозволило отримати об'єктивні дані про просодичні особливості МА подяки різного ступеня ширості.

Спочатку відібраний відеоматеріал був сегментований на аудіовідрізки необхідної тривалості за допомогою цифрового аудіоредактора *Sound Forge*, який підтримує різні аудіоформати (wav, mp3, wmv та інші). Далі цифровий аудіоматеріал був переведений у формат .wav і проаналізований засобами програмного пакету обробки мовленнєвого сигналу PRAAT 5.3.8.

Програма PRAAT дає можливість отримати зображення осцилограми й автоматично виділити параметри частоти основного тону й інтенсивності в часовій розгортці; експериментатор може одночасно переглядати зареєстрований мовленнєвий відрізок і прослухати його текст.

За допомогою цього програмного забезпечення можна отримати графічне зображення висловлювань будь-якої тривалості з докладною інформацією про характер мовленнєвого сигналу і застосувати синхронну текстову анотацію отриманих осцилограм, тональних і амплітудних контурів.

Дані, отримані під час електроакустичного аналізу, дозволяють простежити просодичні характеристики висловлювань подяки різного ступеня ширості. Для ілюстрації просодичної маркованості фраз подяки різного ступеня ширості наведемо усереднені показники ЧОТ, тривалості й інтенсивності, характерні для жіночих і чоловічих голосів у досліджених фрагментах кінодискурсу.

Отже, проведений електроакустичний аналіз дозволяє зробити низку висновків стосовно просодичних характеристик фраз подяки різного ступеня ширості.

Спочатку звернемося до усереднених показників **ЧОТ**. Найвищі показники максимальної ЧОТ спостерігаються в мовленні жінок: у фразах іронічної подяки (388 Гц) і нещирої подяки (301 Гц). Найбільш широкий діапазон також спостерігається в жіночому мовленні під час вираження іронічної подяки (300 Гц) і нещирої подяки (191 Гц).

У мовленні чоловіків простежується така ж тенденція, але з нижчими показниками: показник максимальної ЧОТ становить 237 Гц для фраз іронічної подяки і 179 Гц для фраз нещирої подяки. Найширшим діапазоном характеризуються фрази іронічної подяки (125 Гц) і нещирої подяки (92 Гц).

Показники ЧОТ першого наголошеного і ядерного складів більш високі в жіночому мовленні порівняно із чоловічим мовленням. Здебільшого в мовленні жінок ЧОТ ядерного складу вище ЧОТ першого наголошеного складу. Виняток становлять тільки фрази фатичної подяки, в яких спостерігається зворотна тенденція. Це свідчить про те, що фрази щирої, іронічної та нещирої подяки відрізняються більшою емоційністю, викликаною як позитивними (у разі щирої подяки), так і негативними почуттями (у разі іронічної та нещирої подяки). Тоді як фрази фатичної подяки позбавлені якого-небудь емоційного забарвлення через свою прагматичну нейтральність.

Найвищі показники властиві фразам іронічної подяки в жіночому виконанні: ЧОТ першого наголошеного складу становить 318 Гц, ЧОТ ядерного складу – 388 Гц. Найнижчі показники ЧОТ першого наголошеного складу і ядерного складу спостерігаються у фразах нещирої подяки: 222 Гц і 233 Гц відповідно.

У мовленні чоловіків ЧОТ ядерного складу також вище ЧОТ першого наголошеного складу. Найбільш високі показники ЧОТ першого наголошеного складу і ядерного складу зафіксовані у фразах іронічної подяки: 250 Гц і 222 Гц відповідно. Найнижчий показник ЧОТ першого наголошеного складу спостерігається у фразах фатичної подяки – 125 Гц. Найнижчий показник ЧОТ ядерного складу зафіксовано у фразах щирої подяки – 133 Гц.

Далі опишемо усереднені показники **інтенсивності**. Варто одразу зазначити, що діапазон значень інтенсивності фраз подяки різного ступеня ширості в жіночому і чоловічому виконанні досить вузький і лише трохи коливається.

Максимальне значення інтенсивності в жіночому мовленні становить 68 dB і зафіксовано у фразах щирої подяки. Значення інтенсивності у фразах нещирої подяки дорівнює 67 dB, у фразах фатичної та іронічної подяки – 66 dB. Найбільш високий показник середньої інтенсивності в жіночому мовленні характерний для фраз щирої та іронічної подяки – 65 dB. Далі йдуть фрази нещирої та фатичної подяки – 64 dB.

У мовленні чоловіків показник максимальної інтенсивності становить 75 dB для нещирої подяки. Далі йде показник максимальної інтенсив-

ності у фразах щирої й іронічної подяки – 73 dB. Показник середньої інтенсивності найбільш високий у фразах щирої і нещирої подяки – 71 dB.

У мовленні жінок інтенсивність першого наголошеного складу вища за інтенсивність ядра. Найбільш високі показники інтенсивності першого наголошеного складу і ядра становлять 67 dB і 66 dB відповідно у фразах іронічної подяки. Показники інтенсивності першого наголошеного складу і ядра в інших фразах подяки відрізняються в межах 1–2 dB.

У мовленні чоловіків спостерігається зворотна тенденція: інтенсивність першого наголошеного складу нижче інтенсивності ядерного складу у фразах щирої і фатичної подяки, тоді як у фразах іронічної та нещирої подяки інтенсивність ядра вища за інтенсивність першого наголошеного складу. Найбільш високі показники зафіксовані у фразах нещирої подяки (73 dB і 72 dB – показники інтенсивності першого наголошеного і ядерного складів відповідно).

Найбільш низькі показники інтенсивності першого наголошеного складу і ядерного складу в мовленні як жінок, так і чоловіків зафіксовані у фразах фатичної подяки. У мовленні чоловіків показник інтенсивності першого наголошеного складу дорівнює 57 dB, показник інтенсивності ядерного складу – 69 dB. У мовленні жінок ці ж показники становлять 66 dB і 65 dB відповідно.

Отже, у жіночому і чоловічому мовленні стосовно гучності на перший план виходять фрази щирої й іронічної подяки. Невеликим збільшенням інтенсивності характеризуються фрази нещирої подяки у виконанні акторів, тоді як в мовленні актрис нещира подяка відрізняється зменшенням інтенсивності.

У мовленні як чоловіків, так і жінок спостерігається схожа тенденція. Щодо інтенсивності, для фраз фатичної подяки характерне зниження цього показника, що збігається з даними аудиторського аналізу.

Проаналізуємо усереднені показники параметра *тривалості*. Репліки подяки в жіночому виконанні звучать значно довше, ніж у чоловічому. Найбільш високі характеристики зафіксовані під час вираження нещирої подяки (1 567 мс) і щирої подяки (1 008 мс). Відтак ідуть іронічна подяка (768 мс) і фатична подяка (731 мс). У чоловічому мовленні найбільшою тривалістю характеризуються фрази іронічної подяки (1 034 мс) і нещирої подяки (898 мс). Далі йдуть фрази щирої подяки (737 мс) і фатичної подяки (548 мс).

Найвищий показник середньої тривалості синтагм у жіночому мовленні властивий фра-

зам нещирої подяки (285 мс), у чоловічому мовленні – фразам іронічної подяки (296 мс). Найнижчий показник середньої тривалості синтагм у мовленні жінок становить 231 мс, у мовленні чоловіків – 211 мс у фразах щирої подяки.

Стосовно тривалості першого наголошеного складу і ядерного складу варто зазначити, що в жіночому мовленні, переважно, тривалість ядерного складу перевищує тривалість першого наголошеного складу. Найвищі показники властиві фразам нещирої подяки: тривалість першого наголошеного складу становить 292 мс, тривалість ядерного складу – 308 мс. Отже, для цих фраз є характерним деяке уповільнення темпу. Найнижчий показник тривалості першого наголошеного складу зафіксовано у фразах іронічної подяки – 92 мс. Найнижчий показник тривалості ядерного складу становить 287 мс у фразах щирої подяки.

У чоловічому мовленні тривалість ядра завжди вища за тривалість першого наголошеного складу. Найвищі показники тривалості першого наголошеного складу і ядерного складу становлять 274 мс і 322 мс відповідно у фразах іронічної подяки. Найнижчий показник тривалості першого наголошеного складу – 217 мс у фразах щирої подяки. Найнижчий показник тривалості ядерного складу – 241 мс у фразах нещирої подяки.

Висновки. Проведене електроакустичне дослідження дозволяє зробити такий висновок: висловлювання подяки різного ступеня щирості мають свої характерні риси, що дозволяє говорити про їхній *просодичний імідж*. Навіть більше, вибір того або іншого просодичного засобу визначається чинником статі мовця.

Фрази *щирої подяки* вирізняються високим тональним рівнем у мовленні жінок (найбільше значення максимального показника ЧОТ становить 275 Гц) і середнім тональним рівнем у мовленні чоловіків (найбільше значення максимального показника ЧОТ становить 150 Гц). Тональний діапазон – вузький (137 Гц у мовленні жінок і 54 Гц у мовленні чоловіків). Зазвичай щирій подяці в жіночому виконанні властива середня гучність (65 dB), тоді як у мовленні чоловіків спостерігається невелике підвищення гучності (71 dB). Темп вимовлення середній у мовленні жінок (231 мс) і трохи прискорений у мовленні чоловіків (211 мс). Отже, саме *вузький тональний діапазон* вирізняє репліки щирої подяки і допомагає адресантові передати глибину свого почуття подяки, створюючи атмосферу інтимної близькості між комунікантами.

Фразам *фатичної подяки* властивий високий тональний рівень у жінок (289 Гц) і середній тональний

рівень у чоловіків (148 Гц). Тональний діапазон – вузький (130 Гц у жінок і 54 Гц у чоловіків). Репліки фатичної подяки вирізняються найменшою інтенсивністю (64 dB у жінок і 67 dB у чоловіків). Темп вимовляння середній (253 мс у жінок і 232 мс у чоловіків). Звертає на себе увагу той факт, що *за всіма дослідженими просодичними параметрами фрази фатичної подяки вирізняють найнижчі показники*. Це зумовлено етикетним характером цих реплік і деякою недбалістю їх вимовляння, а також відсутністю будь-якого емоційного забарвлення через прагматичну нейтральність.

Фрази *іронічної подяки* характеризуються найбільш високим тональним рівнем (388 Гц у жінок і 237 Гц у чоловіків) серед усіх типів фраз подяки, а також найбільш широким тональним діапазоном (300 Гц у жінок і 125 Гц у чоловіків). Стосовно гучності в мовленні жінок відзначається нормальна гучність вимовляння іронічної подяки (65 dB), тоді як у мовленні чоловіків спостерігається збільшення гучності (70 dB). Темп вимовляння уповільнений у мовленні чоловіків і жінок (296 мс і 268 мс відповідно). Отже, фрази іронічної подяки вирізняються *найвищим тональним рівнем, найширшим тональним діапазоном і уповільненням темпу*, що забезпечує виділення в їхній семантичній структурі значення того, що співрозмовники не все сказали один одному, натяк на наявність імпліцитного змісту, на необхідність інтерпретації одержувачем висловленого повідомлення.

Фразам *нещирої подяки* властивий високий тональний рівень у жінок (301 Гц) і середній – у чоловіків (179 Гц). Тональний діапазон у мовленні жінок широкий і становить 191 Гц. У мовленні чоловіків тональний діапазон середній – 92 Гц. Спостерігається тенденція до підвищення гучності в чоловіків (71 dB). У мовленні жінок гучність вимовляння нещирої подяки нормальна (64 dB). Темп вимовляння уповільнений у мовленні жінок (285 мс), у мовленні чоловіків – нормальний (193 мс). Реплікам нещирої подяки властивий *уповільнений темп* вимовляння, зумовлений великою кількістю внутрішньосинтагмених пауз. Внутрішньосинтагмени паузи мають певне прагматичне значення: вони дають час адресантові нещирої подяки підібрати такі слова, які допоможуть завуальовати його нещирість, приховати його істинні наміри і досягти бажаного перлокутивного ефекту. Високий тональний рівень у жінок і середній тональний рівень у чоловіків у сукупності з нормальною гучністю вимовляння, характерні і для фатичної подяки, також дозволяють адресантові замаскувати свою справжню мету, видаючи свою нещирість подяку за етикетну. Водночас просодичними маркерами нещирої подяки є *широкий тональний діапазон у жінок і підвищення гучності* вимовляння в чоловіків.

Отже, приходимо до висновку, що запропонована нами гіпотеза підтверджується. *Перспективою* подальшого дослідження вбачаємо вивчення структури фрейму подяки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ківенко І. Мовленнєвий акт подяки: прагмалінгвістичний аналіз (на матеріалі англійської мови) : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса, 2018. 226 с.
2. Тымбай А. Современные методы проведения лингвистического анализа речи. *Филологические науки в Московском государственном институте международных отношений*. 2008. № 30. С. 151–157.
3. Тягунова Ж. Контексты функционирования и семантика выражений *Thank you* и *Thanks* (когнитивно-прагматический подход) : дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Пятигорск, 2002. 169 с.
4. Aijmer K. *Conversational Routines in English: Convention and Creativity*. United Kingdom : Longman Group, 1996. 251 p.
5. Austin J. *How to do things with words*. Oxford : Oxford University Press, 1962. 167 p.
6. Brown P., Levinson S. *Politeness: Universals in Language Usage*. Cambridge : Cambridge University Press, 1987. 345 p.
7. Goffman E. *Interaction ritual: Essays on face-to-face behaviour*. New York : Anchor, 1967. 288 p.
8. Goffman E. On face-work: an analysis of ritual elements in social interaction. *Communication in face-to-face interaction*. Harmondsworth : Penguin, 1972. P. 319–346.
9. Kasper G. Linguistic politeness: Current research issues. *Journal of Pragmatics*. Amsterdam, Netherlands : Elsevier, 1990. № 14 (2). P. 193–218.
10. Lakoff R. The logic of politeness, or, minding your p's and q's. *Papers from the Ninth Regional Meeting of the Chicago Linguistics Society*. Chicago, 1973. P. 292–305.
11. Leech G. *Principles of Pragmatics*. London ; New York : Longman, 1983. 250 p.
12. Sacks H., Schegloff E. Opening up closing. *Semiotica*. Berlin : De Gruyter Mouton, 1973. Vol. 8. № 4. P. 289–327.
13. Sacks H., Schegloff E., Jefferson G. Simplest Systematics for the Organisation of Turn-Taking for Conversation. *Language*. United States of America : University of Michigan, 1974. Vol. 50. № 4. P. 696–735.
14. Searle J. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge : Cambridge University Press, 1969. 199 p.
15. Tsui A. *English Conversation*. United Kingdom : Oxford University Press, 1994. 295 p.

REFERENCES

1. Kivenko I. O. Movlennievjiaktpodiaiky: prahmalinhvistychnyianaliz (namaterialianhliiskoimovy) [Gratitude Speech Act :Pragmatic and Linguistic Analysis (on the Basis of the English Language)]: dys. ... kand. filol. nauk: spets. 10.02.04 "Hermanskimovy"; Odeskyinatsionalnyiuniversytetimeni I. I. Mechnykova. Odesa, 2018. 226 s. [in Ukrainian].
2. Tymbaj A. A. Sovremennyemetodyprovedenijalingvisticheskogoanalizarechi [Modern Methods of Conducting Linguistic Analysis of Speech]. *Filologicheskienauki v MGIMO*. M., 2008. №30. S. 151–157 [in Russian].
3. TjagunovaZh. A. Kontekstyfunkcionirovanija i semantikavyrazhenij*Thank you* i *Thanks* (kognitivno-pragmaticsjeskijpodhod) [Contexts of Functioning and Semantics of *Thank you* and *Thanks* (cognitive and pragmatic approach)]: diss. ... kand. filol. nauk: spec. 10.02.04 "Germanskijeazyki"; Pjatilgorskijgosudarstvennyjlingvisticheskijuniversitet. Pjatilgorsk, 2002. 169 s. [in Russian].
4. Aijmer K. *Conversational Routines in English: Convention and Creativity*. UK: Longman Group, 1996. 251 p.
5. Austin J. L. *How to do things with words*. Oxford: Oxford University Press, 1962. 167 p.
6. Brown P., Levinson S. *Politeness: UniversalsinLanguageUsage*. Cambridge: CambridgeUniversityPress, 1987. 345 p.
7. Goffman E. *Interaction ritual: Essays on face-to-face behaviour*. New York: Anchor, 1967. 288 p.
8. Goffman E. On face-work: an analysis of ritual elements in social interaction. *Communication in face-to-face interaction*. Harmondsworth: Penguin, 1972. P. 319–346.
9. Kasper G. Linguistic politeness: Current research issues. *Journal of Pragmatics*. Amsterdam, Netherlands: Elsevier, 1990. № 14 (2). P. 193–218.
10. Lakoff R. The logic of politeness, or, minding your p's and q's. *Papers from the Ninth Regional Meeting of the Chicago Linguistics Society*. Chicago, 1973. P. 292–305.
11. Leech G. *Principles of Pragmatics*. London & New York: Longman, 1983. 250 p.
12. Sacks H., Schegloff E. Opening up closing. *Semiotica*. Berlin: De Gruyter Mouton, 1973. Vol. 8. № 4. P. 289–327.
13. Sacks H., Schegloff E. A., Jefferson G. A. Simplest Systematics for the Organisation of Turn-Taking for Conversation. *Language*. USA: University of Michigan, 1974. Vol. 50. № 4. P. 696–735.
14. Searle J. R. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1969. 199 p.
15. Tsui A. *English Conversation*. UK: Oxford University Press, 1994. 295 p.